

Views of Waldorf Kindergarten Educators and Parents of Children Who Attend This School on Educational Concepts

Ceren Koca, Akdeniz University, ORCID ID: 0000-0002-9006-1194

Fatma Ünal, Akdeniz University, ORCID ID: 0000-0003-4476-2544

Abstract

The aim of this research which subjects the Waldorf approach is to examine the perspectives of manager, teachers and parents about concept of children, school, education and teacher. Thus this research is a qualitative study in the design of a holistic single-case. The population of the study consisted of principles, parents and teachers based on voluntarism in a Waldorf Kindergarten in İstanbul. In this study, the data were analyzed by using content analysis based on data from individual interviews. The data were encoded in the analysis and the relationships between these codes were identified. According to the results, it can be said that in the Waldorf preschool, teachers and parents have adopted the perspective of the child to the Waldorf approach and that they consider the child as an individual rather than as an asset to be shaped. In addition, manager and teachers expressed the concept of education as an integral part of life in the development of the individual; it is seen that parents define education with both a person's development and a socialist point of view. As a result, it can be said that the educational principles of the Waldorf approach are reflected in the views of administrators, teachers and parents on education related concepts.

Keywords: Early Childhood Education, Alternative Education, Waldorf Approach

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 20, No 2, 2019
pp. 534-554
DOI: 10.17679/inuefd.475154

Article type:
Research article

Received : 26.10.2018
Accepted : 23.07.2019

Suggested Citation

Koca, C. & Ünal, F. (2019). The Opinions on Some Educational Concepts of Administrator, Teachers and Parents in a Waldorf Preschool in Turkey, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(2), 534-554. DOI: 10.17679/inuefd.475154

* This study is a part of Ceren KOCA's master thesis under the supervision of Fatma ÜNAL.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The philosophical foundations of the Waldorf approach are based on the philosophy of critical idealism, known as "anthroposophy of. Social events in the late 19th and early 20th centuries and the economic and social consequences of these events; Rudolf Steiner carried out studies on the position of the individual in the newly formed social structure and made a systematic approach to these studies and introduced a different approach called daha Waldorf pozisyon (Gürkan and Ültanır, 1994).

By Steiner's account, Anthroposophical is a "spiritual science" that requires the association of inner perception and objectivity, not Stein intellectual science Ant (Richards, 1980). Steiner (1965, 1992, 1994) recalls that in his writings and lectures, the soul is different from the mind and the soul is the essence of humanity and the universe (Richards, 1980). Anthroposophics is defined as a special system in which each individual develops his own developmental capacity along with the wisdom of man. This system is shaped by the environment in which an individual's inner tendencies live and is influenced by the cultural, academic and social elements of the environment in which he / she grows (Whedon, 2007).

In order to understand that there are anthroposophics behind Steiner's thoughts on education, it is necessary to mention the principles that Steiner refers to as "three births of human beings Stein and anlay threefold human beings Stein. Steiner's account of inda three births 65 and (threefold human beings "first appeared in 1909 in his book Education of the Child in the Light of Anthroposophy (1965).

The Waldorf approach, which was created by Rudolf Steiner and started in 1919 with the first Waldorf school in Germany, spread to Austria, Switzerland, England, Sweden and all over the world after Germany. Today there are around 1200 preschool educational institutions, primary and high school practicing the world's Waldorf pedagogy. There are 80 countries in the world, ranging from South American countries, Georgia and Moldova, North Korea and Kyrgyzstan to China and Iran (Barnes, 1980; Oberman, 1997).

Purpose

When we look at today's education system around the world, it is seen that different educational models are applied as an alternative to the existing (traditional) educational practices. The Waldorf approach is one of the alternative education approaches widely practiced around the world. There are no new developments in Turkey showing a detailed research on our country with this educational approach and philosophy. In this study, the managers and teachers working in these schools are expected to have internalized the philosophy of Waldorf approach. It is expected that the internalized philosophy will affect the person's perspective on education. Likewise, the parents of children who attend these schools are expected to have educational approaches that are in line with the philosophy of the same approach. The aim of this study is; In a Waldorf kindergarten in Turkey administrators, teachers and parents; The aim of the course is to examine the views of child, education, teacher and school.

Method

In this study, qualitative research method is used. The qualitative research method was chosen because it provides deeper and more holistic information about a case (Cresswell, 2003). Qualitative researches, in-depth research in the natural environment of the subject they are working to understand and interpret the meaning of the people they seek to investigate the phenomenon (Denzin and Lincoln, 2008). The study was conducted based on basic qualitative research techniques. Basic qualitative research attempts to interpret how people understand their experiences and the process of data collection and analysis depends on the theoretical framework of the study (Merriam, 1998).

In this study, holistic single condition pattern is used. The holistic single case patterns, as the name suggests, have a single unit of analysis (an individual, an institution, a program, a school, etc.). There are examples of application of Waldorf approach in primary and secondary education levels, mainly in preschool level. In Turkey, it is stated that in some preschool education Waldorf approach is applied. As a result of the preliminary interviews conducted with schools announcing this approach, it was observed that many of them applied a mixed system and the Waldorf approach applied only the parts that were appropriate for their structures. As a result of these interviews, it was determined that a kindergarten operating in Istanbul provided training based on Waldorf approach. This kindergarten continues its certificate program under the IASWECE (International Association for Steiner / Early Childhood Education).

The institution, which is located in the 3rd year of the accreditation process, is on the way to complete the certificate program by having a regular inspection process. The study was conducted on a voluntary basis with the participation of 1 manager, 3 teachers and 14 parents (5 males, 9 females) attending a Waldorf preschool in Istanbul. In the study group, the man (male) has two years of professional experience and is a university graduate. All of the teachers are university graduates and 1 teacher is awarded with the international Waldorf Trainer certificate. All of the parents participating in the interview were university graduates.

Findings

When the opinions of the administrators and teachers about the concept of child are examined in the research, it is seen that the director of the institution defines the child as the individual who constructs himself / herself. Teacher who has a parallel view with the manager's view considers the child as the self-structuring individual. In addition to being the self-structuring individual of the child, there are some definitions of the child as a person who has a congenital characteristic and develops with time. Some of the parents also defined the child as a developing and developing entity with time; it is seen that they also define in the categories that are shaped and developed, open to learning, who shape the future and need others. In addition to these, the views of administrators, teachers and parents about education concept are seen as process of "life-preparing", "life-giving process", "learning / teaching and preparing for society". In addition to the definitions made, in this study, managers and teachers expressed the concept of education as an integral part of life in the development of the individual; it is seen that parents define education with both a person's development and a socialist point of view.

Discussion & Conclusion

Parallel to the socialist perspective of some of the parents regarding education, according to Durkheim, education has the task of preparing individuals for a particular environment in which they are involved, meeting the needs of the society and protecting and developing the society in general (Inal, 1991). Weber defines education as a concept that is important in terms of determining the status of individuals in the future. In other words, Weber looks at the subject from an individual perspective rather than from a socialist point of view, slightly different from Durkheim's understanding of education. Like Mill, Kant, Spencer, thinkers have been based on the individual rather than the society in explaining the role of education. According to them, the purpose of education is to maximize the individual's abilities or skills (Akin et al., 2007). In the Waldorf approach, the basic principle of education is to provide children with an understanding of their own moral judgment and understanding of their place in the world. In addition, this approach aims to help the child learn about life and take an active role in life in a healthy and constructive way. It is based on a creative, holistic approach based on the child's mental, spiritual, emotional and physical development (Williams and Johnson, 2005). It can be said that this perspective is in line with the results of the study, and that the educational perspective / principles of the Waldorf approach are reflected in the views of managers, teachers and parents about education.

Waldorf Anaokulu Eğitimcileri ile Bu Okula Devam Eden Çocukların Ebeveynlerinin Eğitimle İlgili Kavramlara İlişkin Görüşleri

Ceren Koca, Akdeniz Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-9006-1194
Fatma Ünal, Akdeniz Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-4476-2544

Öz

Waldorf yaklaşımının ele alındığı bu çalışmanın amacı, Türkiye’de bulunan bir Waldorf anaokulundaki yönetici, öğretmen ve ebeveynlerin; çocuk, eğitim, öğretmen ve okul kavramlarına ilişkin görüşlerini incelemektir. Çalışma nitel araştırma tekniklerine bağlı kalınarak yürütülmüştür. Bu araştırmada bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul’daki bir Waldorf Anaokulundan çalışmaya gönüllü olarak katılan 1 yönetici, 3 öğretmen ve çocukları bu okula devam eden 14 ebeveyn oluşturmuştur. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler nitel veri analiz türünden içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Waldorf anaokulundaki yönetici, öğretmen ve ebeveynlerin Waldorf yaklaşımının çocuğa bakış açısını benimsedikleri ve çocuğu bir birey olarak kabul ettikleri söylenebilir. Ayrıca yönetici ve öğretmenlerin eğitim kavramını bireyin gelişiminde hayatın içinde yer alan ayrılmaz bir parça olarak ifade ettikleri; ebeveynlerin ise, eğitimi hem bireyin hem de toplumun gelişimi açısından önemli bir kavram olarak tanımladıkları görülmektedir. Sonuç olarak Waldorf yaklaşımının eğitimsel ilkelerinin yönetici, öğretmen ve ebeveynlerin eğitim ile ilgili kavramlara ilişkin görüşlerine yansıtıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi Eğitim, Alternatif Eğitim, Waldorf Yaklaşımı,

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 20, Sayı 2, 2019
ss. 534-554
DOI: 10.17679/inuefd.475154

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 26.10.2018
Kabul Tarihi : 23.07.2019

Önerilen Atıf

Koca, C. & Ünal, F. (2019). Türkiye’deki Bir Waldorf Anaokulunun Yöneticisi, Öğretmenleri ve Ebeveynlerinin Eğitim Kavramlarına İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 534-554. DOI: 10.17679/inuefd.475154

* Bu çalışma, Ceren KOCA’nın Fatma ÜNAL danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinin bir bölümüdür.

GİRİŞ

18. yüzyılda özgürlükçü eğitim anlayışının temelini oluşturan özgür düşünce paradigmasını ortaya koyan Jean Jacques Rousseau (1712-1778) geliştirdiği bu eğitim anlayışında, bireyin doğuştan sahip olduğu doğal ve saf yapısını temele almaktadır. Rousseau'ya göre eğitim belli sistemlerin çocuğa kabul ettirilmesi ve dayatılması üzerine değil, aksine eğitimin çocuğun doğal gelişimini sağlayıcı bir düzen olması gerektiğidir (Ergün, 1994). Salzman, Pestalozzi ve Froebel gibi birçok batılı eğitim bilimci de Rousseau'nun eğitim felsefesinden etkilenmişlerdir (Ata, 2003). Diğer taraftan Rousseau'nun insan doğasına ilişkin yaklaşımı alternatif eğitim arayışlarının felsefi/kuramsal bir çıkış noktası olmuştur.

Alternatif eğitim yaklaşımları dünya genelinde yaygın olarak uygulanan farklı eğitim modelleridir. Alternatif eğitim yaklaşımlarının doğuşu erken çocukluk eğitimi de etkilemiş ve okul öncesi eğitimde de farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Türkiye'de yaygın olmamakla birlikte alternatif eğitim yaklaşımlarını temel alan farklı eğitim modelleri uygulanmakta ve gün geçtikçe daha fazla alternatif eğitim kurumu açılmaktadır. Waldorf yaklaşımı da dünya genelinde yaygın bir şekilde uygulanan alternatif eğitim yaklaşımlarından biridir.

Waldorf yaklaşımının felsefi temelleri "antroposofi (antroposophy)" olarak bilinen, kritik idealizm felsefesine dayanmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan sosyal olaylar ve bu olayların ekonomik ve sosyal sonuçlarına yönelik; Rudolf Steiner yeni oluşan toplumsal yapıda bireyin pozisyonuna ilişkin çalışmalar yürütmüş ve bu çalışmaları daha sonra sistemli hale getirerek "Waldorf" olarak adlandırılan farklı bir yaklaşım ortaya koymuştur (Gürkan ve Ültanır, 1994).

Steiner'in anlatımıyla, Antroposofi "düşünsel bilim" değil, iç algı ve objektifliğin birlikteliğini gerektiren "ruhani bir bilim"dir (Richards, 1980). Steiner (1965, 1992, 1994) yazılarında ve derslerinde, ruhun zihinden farklı olduğunu ve ruhun insanlığın ve evrenin özü olduğunu hatırlatır (Richards, 1980). Antroposofi insanın bilgeliği ile birlikte her bireyin kendi gelişimsel kapasitesini geliştirdiği özel bir sistem olarak da tanımlanmaktadır. Bu sistem bireyin içsel eğilimlerinin içinde yaşadığı ortam tarafından şekillenip, içinde büyüdüğü çevrenin kültürel, akademik ve sosyal öğelerinden etkilenmektedir (Whedon, 2007).

Antroposofi bilimi sayesinde eğitimciler ve ebeveynler geliştirmekte olan bir çocuğun ruhuna hitap edenlerin ne olduğunu anlamışlardır. Çocuk gelişimine ilişkin açıklamalara benzer şekilde, gelişimle ilgili antroposofik bakış açısı da çocukların en iyi şekilde gelişmesi için ilk yedi yılı çok önemli saymaktadır (Almon, 1992). Çocuk yetiştirenler ve eğitimciler, çocukların nasıl geliştiğini kavrayarak ve her çocuğun bireysel gelişimini yakından takip ederek, bir çocuğun iç dünyasına nasıl hitap edeceklerini anlayabilirler. Bu bağlamda Rudolf Steiner'in çocuğa bakış açısında yer alan dönemlerin anlamlandırılması önem kazanmaktadır. Steiner (1965), hem fiziksel hem de ruhsal gelişim için 7 yıllık sürelerden oluşan üç evrenin olduğunu ileri sürmektedir. Bu evreler fiziksel bilinçlilik aşaması (0-7 yaş), algısal bilinçlilik aşaması (7-14 yaş) ve entelektüel bilinç farkındalığı aşaması (14 yaş ve üzeri) olarak ifade edilmektedir.

Çocuğun 0-6 yaş dönemi, etrafındakileri ve yetişkinleri taklit etmeye yönelik doğal davranışlarına karşı çok hassas ve bilinçli olan bir eğitim alması çok önemlidir. Steiner'a göre, okul öncesi dönemindeki çocuklar dünyayı içine çeken ve gördüklerini kopyalayan "duygu organlarıdır" (Carlgrén, 1993). Waldorf yaklaşımında anasını bir sınıf olarak değil, anasını öğretmeninin çocukların hayal gücünü ve hayal dünyasını geliştirebileceği zengin olanaklar sağlayan bir oyun odası olarak görülür (Grunelius, 1991). Waldorf okul öncesi sınıflarında ve anasınıflarında meydana gelenler aslında faaliyette bulunmak açısından "nefes alıp verme" olarak görülmektedir (McEldowney, 1997). Bu "nefes alıp verme" olarak tanımlanan hareket, sınıfta çocuklar oyun oynarken öğretmen(ler) ise yemek pişirmek, dikiş dikmek, yün sarmak, boya yapmak ve resim çizmek gibi faaliyetler yaparken ortaya çıkmaktadır. Çocukların her sabah serbestçe gelip, öğretmenin yapmakta olduğu faaliyete katılmasına izin verilmektedir. Bu hem öğretmenin yardımcı olmasıyla olabilir hem de çocukların o faaliyete katılmayı kendi istemesiyle olur. Çocuklar boya yapmayı, dikiş dikmeyi, yemek yapmayı, vb. tamamladıktan sonra, öğretmenler tarafından müdahale edilmeden oyun oynamaya dönebilirler (oyunlar yıkıcı olmaya başlayana kadar). Ortalama oynama süreleri, altmış ila doksan dakika arasında sürer. Ayrıca her sabah çocuklara ya hikaye okunur, ya şiir, ya da şarkılar söyleyip hikayeler canlandırabilirler (Grunelius, 1991).

Waldorf yaklaşımında okul öncesi eğitim ortamında çocukların öğretmen liderliğinde grup aktivitelerine katılmaları da beklenmektedir. Bir gün içerisinde çocukların bütünsel gelişimi dikkate alınarak program

hazırlanmakta ve bu program drama, sanat, müzik gibi etkinlikleri kapsamaktadır. Sınıf içerisinde hem karma yaş, hem de tek yaş grubu ile çalışmalar yürütülebilmektedir (Hughes, 2013).

Steiner (1965), çocuklar tarafından kullanılan sınıf, bahçe ve diğer yapı alanlarını kapsayan ortamı "ilk öğrenme alanı" olarak ele almaktadır. Oyun odasının estetiği, genel "hissetme/sezme" öğrenme alanında anahtar rol oynar ve bu durum çocukların ilgileri ile gelişimsel ihtiyaçlarına uygun yapıdadır. Waldorf okul öncesi eğitim ortamı çocukların güzellik ve düzen duygularını destekler (Williams ve Johnson, 2005). Steiner, çocukların büyük ölçüde çevrelerine duyarlı olduklarını, beş duyuları ile çevre hakkında bilgi sahibi olduklarını ve vücutları ile deneyim kazandıklarını belirtmektedir. Bu sebeple, Steiner özellikle duvarların rengi, sınıf materyalleri ve mobilyaları gibi konular üzerinde durmaktadır. Steiner, okul öncesi eğitim ortamlarının duvarlarının, duvar kağıdı kullanılmadan sade renklerle boyanmasını önermektedir. Renkler Waldorf yaklaşımında önemli bir rol oynamaktadır. Waldorf yaklaşımında sınıflar, tasarımı ve işlevleri ile evin devamı hissini uyandırmaktadır. Günlük işlerle de aile ve toplum yaşantısının ritmini sağlayan geleneksel bir ev ortamının yerine geçen bir atmosfer yaratılmaktadır (Williams ve Johnson, 2005).

Waldorf yaklaşımında okullar evin bir uzantısı olarak algılanır ve anaokulu ile ev arasında tutarlılık sağlanması amaçlanır. Sınıflarda genellikle çocukların günlük yaşam becerilerini kazanabilecekleri ahşap mutfak alanı, çocukların boyutlarına uygun ahşap sandalyeler, masalar ve sıralar bulunmaktadır (Stehlik, 2008). Waldorf yaklaşımında okul öncesi eğitim kurumlarındaki/anaokullarında ve anasınıflarındaki materyallerin çoğu yumuşak ve el yapımıdır (Grunelius, 1991; Richards, 1980). Bu materyaller çocukların hayal güçlerini domine etmeyecek kadar basittir, çocukları oyuna çekmek amaçlıdır. Waldorf anaokullarında bulunan materyaller; genellikle cilalı tahta parçaları, ipek ve pamuklu kumaşlar, ip yapılacak yün, taşlar ve kumdur. Odada genellikle ahşap bir mutfak alanı da vardır. Çocuklar, yemek pişirme yöntemlerini denemede, uykuya yatma alışkanlıklarını kazanmada ve oyun esnasında bebeklerle oynama veya küçük hayvanların bakımını üstlenmeleri sırasında hayatlarındaki yetişkinleri taklit ederler (Richards, 1980).

Waldorf yaklaşımında öğretmen eğitimi Rudolf Steiner'in derslerine ve yazılarına dayanmaktadır (Williams ve Johnson, 2005). Steiner, öğretmen olarak tanımlanan kişilerin kendi rollerini büyük bir heves ile kabul etmelerinin gerektiğini ileri sürer. Ona göre herkes öğretmen olamaz, fakat öğretmen olmayı seçen kişilerin aldıkları sorumluluk konusunda doğru kararı vermiş olmaları gerekir. Öğretmenin hevesini hisseden çocuk da aynı hevesi taşıyacaktır. Öğretmenin bir diğer görevi de, eğitimini üstlendiği çocukları fiziksel, duygusal, sosyal ve psikolojik açıdan korumaktır (Williams ve Johnson, 2005).

Waldorf yaklaşımına göre, gerçek eğitim, okul tamamıyla beden-ruh ilişkisinden esinlenmediği ve insanın üç katlı doğasına yönelik çalışmadığı sürece sonuç vermez (Easton, 1989). Bunun nedeni, çocuğun ruh-ruhani varlığının yalnızca birey hazır olduğunda ve yetenek gösterdiğinde gelişmesidir. Bu nedenle Waldorf eğitimcileri, ancak bundan sonra çocukların dünyaya hazır, egosu güçlü ve kendine yetebilen bir insan olduğuna inanır (Querido, 1987; Richards, 1980). Bu duruma antroposofik açıdan bakıldığında, Waldorf öğretmenleri çocukların çoğu tarafından eğitimciden daha farklı algılanır. Öğretmen aynı zamanda bir düşünür, bilim insanı, şair, sanatçı, müzisyen ve çevrecidir (Edwards, 2002). Waldorf öğretmenin işi, çocuğa varoluşunun maddi ve manevi gerçeklerine ve dünyevi varlığına, bunlardan en büyük faydayı sağlayacak şekilde uyum sağlmasına yardımcı olmaktır (Ogletree, 1996). Waldorf öğretmeni çocuğun gelişimini anlamaya gereksinim duymaktadır. Öğretmenler aynı zamanda Steiner'in çocuğa bakış açısı, çocuklarla çalışma ve onları anlama yolu ile benzer davranışlar göstermeye gereksinim duymaktadırlar (Stehlik, 2008). Waldorf öğretmenleri okul öncesi eğitim kurumlarında doğrudan yönerge vermeyi bir öğretim metodu olarak kullanmazlar. Öğretmenler bu yöntemi, çocuğun katılımını sağlamada olumsuz bir etki yaratan bir yöntem olarak değerlendirmektedirler. Waldorf öğretmenleri, çocukları kendi keşifleri için cesaretlendirirler. Waldorf öğretmenleri çocuğa keşfetme isteğini ve dünyayı oyun yolu ile nasıl keşfedeceklerini öğretirler (Williams ve Johnson, 2005). Waldorf anaokuluna giden çocuklar, yetişkin olmak için acele ettirilmeyen çocuklar olarak görülmektedir (Richards, 1980). Bilgiler, şarkılar söyleyerek ve hareketli oyunlar oynanarak öğrenilmektedir, çocuklara resmi şekilde okuma ve yazma öğretilmez (Richards, 1980). Waldorf öğretmenleri için çocukların anaokulu deneyimlerinin ilkökul deneyimlerinden çok daha farklı olması çok önemlidir (McEldowney, 1997). Bu nedenle, çocukların çocuk olmasına izin verilir ve matematik, okuma ve yazı yazma istekleri birinci sınıfa giderken içlerinde olur.

Waldorf yaklaşımında aile ve eğitim iç içedir. Waldorf yaklaşımı ailelerinin çocuğun gelişiminde ki rolünü bilir. Bu yüzden okul- aile ilişkileri oldukça sık ve güçlüdür. Waldorf anaokullarında aile katılım çalışmalarının sürdürülebilir olması için aileler ve öğretmenler arasında bir komite kurulmaktadır. Ailelerin özellikle oluşturulan bu komitelerde görev almaları beklenmektedir. Ailelerden oluşan "okul aile konseyi", ailelerin ihtiyaçlarını belirleme ve Waldorf okulunda etkili bir çalışmanın yürütülmesi için tartışma formunu

oluşturma, ebeveynlerin sorularına yanıt bulma, ebeveynleri okula katkı sağlamları için teşvik etme, ihtiyaç duyan ailelere evde destek sunma, Waldorf yaklaşımının temel ilkelerini benimseme, okulda gerçekleştirilecek festival ve etkinliklere ebeveynleri katma gibi sorumluluklara sahiptir (www.whywaldorfworks.org, 2015).

Alternatif eğitim yaklaşımlarında okuldaki uygulamalar ve aile içindeki yaşantının tutarlı olması önem taşımaktadır. Bu noktada Waldorf yaklaşımında da ailelerin, Waldorf yaklaşımının felsefesini benimsemiş olmaları ve yaşantılarını bu felsefe çerçevesinde şekillendirmiş olmaları gerekmektedir.

Dünya genelinde günümüz eğitim sistemine bakıldığında, ülkelerin mevcut (geleneksel) eğitim uygulamaları dışında alternatif olarak farklı eğitim modelleri uygulandığı görülmektedir. Waldorf yaklaşımı da dünya genelinde yaygın bir şekilde uygulanan alternatif eğitim yaklaşımlarından biridir. Türkiye’de yeni oluşum gösteren bu eğitim yaklaşımı ve felsefesi ile ilgili ülkemizde yapılan detaylı bir araştırma bulunmamaktadır. Yapılan bu çalışmada bu okullarda çalışan yönetici ve öğretmenlerin de Waldorf yaklaşımının felsefesini içselleştirmiş olmaları öngörülmektedir. Bu doğrultuda içselleştirilen felsefenin, o kişinin eğitime yönelik bakış açısını etkilemesi ve aynı şekilde. Bu okullara çocukları devam eden ebeveynlerin de yaklaşımın felsefesi ile paralellik gösteren bir eğitim anlayışlarının olması beklenmektedir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmanın amacı; Türkiye'deki bir Waldorf anaokulunda yönetici, öğretmenler ve ebeveynlerin; çocuk, eğitim, öğretmen ve okul kavramlarına ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu çalışma sonuçlarının, yeni yapılacak araştırmalara temel oluşturması ya da yol göstermesi açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi bir olgu hakkında daha derin ve bütünsel bilgi sağlama nedeniyle seçilmiştir (Cresswell, 2003). Nitel araştırma yapanlar çalıştıkları konunun doğal ortamlarında derinlemesine araştırma yaparak insanların araştırılan olguya getirdikleri anlamları anlamaya ve yorumlamaya çalışırlar (Denzin ve Lincoln, 2008). Çalışma temel nitel araştırma tekniklerine bağlı kalınarak yürütülmüştür. Temel nitel araştırmalar insanların deneyimlerini nasıl adladığını yorumlamaya çalışır ve veri toplama ve analiz süreci çalışmanın teorik çerçeve disiplinine bağlıdır (Merriam, 1998).

Bu çalışmada bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül tek durum desenlerinde, isminden de anlaşılacağı gibi, tek bir analiz birimi (bir birey, bir kurum, bir program, bir okul vb.) vardır. Bütüncül tek durum deseninin kullanım alanlarından biri de daha önce hiç kimsenin çalışmadığı veya ulaşmadığı durumlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesi için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmanın problemine dayalı olarak çalışma grubu seçilirken bazı seçim kriterleri göz önünde bulundurulur (Merriam, 1998). Bu çalışmada da buna uygun olarak örnekleme belirlenmiştir.

Dünya genelinde, ağırlıklı olarak okul öncesi düzeyinde olmak üzere, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde Waldorf yaklaşımının uygulama örneklerine rastlanmaktadır. Türkiye’de de, kimi okul öncesi eğitim kurumlarında Waldorf yaklaşımı uygulandığı belirtilmektedir. Bu yaklaşımı uyguladığını duyuran okullarla yapılan ön görüşmeler sonucu birçoğunun karma sistem uyguladığı ve Waldorf yaklaşımının sadece kendi yapılarına uygun olan kısımlarını uyguladıkları görülmüştür. Yapılan bu görüşmeler sonucunda İstanbul’da faaliyet gösteren bir anaokulunun Waldorf yaklaşımına dayalı eğitim verdiği belirlenmiştir. Bu anaokulu IASWECE (International Association for Steiner/ Waldorf Early Childhood Education) kapsamında sertifika programına devam etmektedir. Akreditasyon sürecinin 3. yılında bulunan kurum her yıl düzenli denetleme süreci geçirecek sertifika programını tamamlama yolundadır.

Katılımcılar

Araştırmaya gönüllülük esasına dayalı olarak İstanbul’da bulunan bir Waldorf anaokulunda görev yapan 1 yönetici (erkek), 3 öğretmen (kadın) ve çocukları bu okula devam eden 14 ebeveyn (5’i erkek, 9’u kadın) katılmıştır. Çalışma grubunda yer alan yönetici (erkek) iki yıllık mesleki deneyimine sahip ve üniversite mezunudur. Öğretmenlerin tümü üniversite mezunudur ve 1 öğretmen uluslararası Waldorf Eğitmeni

sertifikasına sahiptir, diğer 2 öğretmen ise eğitim alma aşamasındadır. Görüşmeye katılan velilerin tümü üniversite mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel veri toplama yöntemi ve bu yöntem için uygun araç kullanılmıştır. Bu veri toplama yöntemi, görüşme formlarıdır. Katılımcıların Waldorf anaokulundaki yönetici, öğretmenler ve ebeveynlerin; çocuk, eğitim, öğretmen ve okul kavramlarına ilişkin görüşlerini almak amacıyla açık uçlu sorulara dayanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmış, hazırlanan görüşme soruları uzman görüşleri alınarak şekillendirilmiştir. Uzman görüşleri (1 ölçme değerlendirme uzmanı ve 2 alan uzmanı) alındıktan sonra pilot çalışma (5 katılımcı) yapılmış ve soruların işlevselliğine bakılmıştır. Pilot görüşmelerin ardından görüşme formları son şekli ile katılımcı türüne uygun bireysel görüşme formlarına dönüştürülmüş ve bu formlar katılımcılara bireysel olarak uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından uygulanan ve yaklaşık 45 dakika süren görüşmeler son haline getirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, toplanan verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır. Bulgular kısmındaki kodlamalarda kullanılan ifadelerin anlamları (Y): Yönetici, (Ö): Öğretmen, (E): Ebeveyn olarak belirlenmiştir.

1. Çocuk Kavramına İlişkin Görüşler

1.1. Çocuk Kavramına İlişkin Yönetici Görüşleri

Araştırmaya katılan yönetici görüşü incelendiğinde çocuk kavramı ile ilgili yönetici görüşünün kendini yapılandıran birey olan kategorisinde olduğu görülmüştür. Yöneticinin çocuk kavramına ilişkin görüşü:

(Y) "Çocuk kendini bulma ve kendi olma yolunda ilerleyen bir maceraperesttir".

1.2. Çocuk Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çocuk kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin görüşleri 4 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bu kategoriler; (1) kendini yapılandıran birey olan, (2) doğuştan özellikler taşıyan, (3) zamanla büyüyüp gelişen, (4) saf ve temiz olan şeklindedir. Bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Çocuk Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Kendini Yapılandıran Birey Olan	Kendi benliği ile birey olma yolunda olan (Ö2)	1
Doğuştan Özellikler Taşıyan	Potansiyel güce doğuştan sahip (Ö1) İçsel değerlerle doğan (Ö3) Doğuştan karmaşık yapıya sahip (Ö3)	2
Zamanla Büyüyüp Gelişen	Gelişen (Ö1)	1
Saf ve Temiz Olan	Kirlenmemiş (Ö2)	1

Öğretmenler çocuk kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(Ö1) "Özünde barındırdığı bir potansiyel güçle dünyaya gelen ve özündekilere bir şeyler katarak gelişmeye devam eden varlıktır."

(Ö2) "Çocuk henüz kirlenmemiş ve hayata çok temiz bakan, kendi benliği ile birey olma yolunda adımlar atan bir varlıktır."

(Ö3) "Çocuk içsel değerlerle dünyaya gelen bireydir. Doğuştan beden, zihin ve ruhtan oluşan karmaşık bir yapıya sahiptir."

1.3. Çocuk Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuk kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin görüşleri 8 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Çocuk Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Özgün Özelliklere Sahip Olan	Eşsiz (E6)	5
	Neşe ve sevgi kaynağı (E13)	
	Saf sevgi sahibi (E11)	
	Doğanın mucizesi (E1)	
Zamanla Büyüyüp Gelişen	Büyüyüp yeşeren tomurcuklanan ve çiçek açan bir bitki (E1)	2
	Gelişen birey (E4)	
Şekillendirilip, Geliştirilen	Saf su (E3)	3
	Ağaç (E7)	
	Oyun hamuru (E9)	
Öğrenmeye Açık/ Merak Eden	Meraklı (E8), (E5)	2
	Öğrenmeye hevesli (E8)	
Geleceği Şekillendiren	Toplumun geleceği (E2)	1
Kendini Yapılandıran	Yetiştirilen değil yetişen (E4)	1
Saf ve Temiz Olan	Saf ve temiz (E14)	1
Başkasına İhtiyaç Duyan	Muhtaç (E10)	1

Ebeveynler çocuk kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(E1) "Çocuk doğanın bir mucizesidir. Tıpkı doğadaki gibi zamanla büyüyüp yeşeren tomurcuklanan ve çiçek açan bir bitkidir."

(E2) "Çocuk bence toplumun geleceğidir. Çünkü bizlerin ardından bu dünyayı yaşayacak bireyler onlardır diyebiliriz."

(E3) "Çocuk saf bir sudur. Su yapısı gereği hangi kaba boşaltırsın onun şeklini alır. Çocuk da nasıl yetiştirirsen o yönde şekillenen bir varlıktır."

(E5) "Çocuk doğası gereği öğrenmeye, bilmeye açık, merak eden ve sürekli gelişen bir bireydir."

(E6) "Eşi benzeri olmayan özgün, yaratıcı, saf, neşe ve sevgi dolu birey"

(E7) "Çocuk bir ağaçtır. Onu sulayıp büyütür geliştirirsiniz. Ama bunu yanında o sadece büyütülüp geliştirilen değil aynı zamanda kendi çabasıyla da büyüyendir. Doğuştan getirdiği özelliklerin yanında çevreinde öğrenerek büyür ve gelişir."

(E8) "Çocuk meraktır bence. Yani her şeyi merak eder araştırır öğrenmeye heveslidir."

(E12) "Bence çocuk doğuştan özellikler taşıyan hayattan öğrendikleriyle de bu özelliklerini geliştiren canlıdır."

(E14) "Çocuk, insanların en saf, en temiz halidir. Ve hayal dünyaları o kadar geniştir ki biz onları dikkatle takip edip dinlersek gerçek hayatta öğrenebileceğimiz çok şey olur bence."

2. Eğitim Kavramına İlişkin Görüşler

2.1. Eğitim Kavramına İlişkin Yönetici Görüşleri

Araştırmaya katılan yönetici görüşü incelendiğinde eğitim kavramı ile ilgili yönetici görüşünün, "kendini yapılandırmasını sağlayan süreç" kategorisinde olduğu görülmüştür.

Yönetici eğitim kavramı ile ilgili görüşünü aşağıdaki biçimde ifade etmiştir:

(Y) "Eğitim sevgi, saygı ve özgürlük kavramlarının dengeli bir biçimde oturtulduğu ve çocukların kendilerini bulma yolunda onlara yollar, kapılar açan bir sistemdir. İstendik ve kalıcı davranış değişikliği gibi bir tanımla yapılırsa da bence eğitim bu üç temel üzerine oturmaktadır."

2.2. Eğitim Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin görüşleri 4 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Eğitim Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Kendini Yapılandırmasını Sağlayan Süreç	Gelişim sürecine destek (Ö1)	2
	İnsan gelişimini temel alan (Ö3)	
Hayatın İçinde Olan Süreç	Birey olma yolunda (Ö2)	1
Hayata Hazırlayan Süreç	Hayata hazırlayan yolculuk (Ö2)	1
Hayat Boyu Devam Eden Süreç	İnsanın sürekli değişim ve gelişim aşaması (Ö1)	1

Öğretmenler eğitim kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(Ö1) "İnsanın sürekli değişim ve gelişim aşamasıdır eğitim. Eğitim zaten insanın içinde varolan gelişim sürecinde ona destek olan mekanizmadır. Bu yüzden eğitim en iyi uygulamaları sunmalıdır."

(Ö2) "Eğitim çocukları hatta tüm insanları hayata hazırlayan bir yolculuktur. Önemli olan eğitimin hayatta insanın kendini bulabilmesini yardımcı olmasıdır."

(Ö3). "Eğitimde temelde esas alınan insan gelişimidir. Waldorf yaklaşımında 3 yaştan üniversite ya da diğer üst derece eğitim sonlarına kadar esas hedeflenen insan gelişiminin tüm alanlarıyla sağlanabilmesidir. Tüm bu süreçlerde çocuğa belli metotlarla en iyiyi, en iyi şekilde öğretmek hedeflenir."

2.3. Eğitim Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlerin eğitim kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin görüşleri 6 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4

Eğitim Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Gelişim Sağlayan Süreç	Bitkinin ihtiyaç duyduğu güneş, hava, su (E1) Hakkını savunan bireyler yetiştiren (E14) Bakış açısını genişleten (E14)	2
Hayatın İçinde Olan Süreç	Hayatın kendisi içinde gerçekleşen (E4) Serüven (E6) Hayatın kendisi (E7) Yaşamsal gerçekler sunan sistem (E10)	4
Hayata Hazırlayan	Hayatı öğreten sistem (E2)	1
Hayat Boyu Devam Eden Süreç	Sınırsız bilgi sistemi (E2) Sınırları olmayan süreç (E4) Ömür boyu süren (E5) Doğumdan ölüme kadar süren süreç (E8) Ölene kadar devam eden (E9) Bitmeyen derya (E13)	6
Bilginin Öğrenilmesi/ Öğretilmesi	Bilgiyi öğreten sistem (E3) Bilgiyi ulaştırma yolu (E11)	2
Topluma Hazırlayan Süreç	Meslek sahibi yapan süreç (E12) Topluma hazırlayan süreç (E12)	1

Ebeveynler eğitim kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(E1) *"Bitki benzetmesi üzerinden gidersek büyürken ihtiyaç duyduğu güneş, su, hava gibi şeyleri sağlayan sistemdir eğitim. Yani eğitim hayatının her anında insanın ihtiyaç duyduğu bir sistemdir. Sadece okulla sınırlandırılması mümkün değildir."*

(E3) *"Eğitim bilgiyi öğreten sistemler bütünüdür. İlla katı bir sistematik olması gerekmez. Hayatın her alanında eğitimin izlerine rastlanır."*

(E4) *"Eğitim hayat boyu devam eden bilgi olduğu sürece de devam edecek süreçtir. Eğitimi sadece belli bir çerçeve ile sınırlandırmak doğru olmaz. Öğrenilen her bilgi eğitimi de beraberinde getirir. Bu gerek bir sistem içerisinde verilsin gerek hayatın kendisi içinde gerçekleşsin eğitim devam eden bir süreçtir. Benim eğitimden beklentilerim hayatın içinden bilgilerin yer alması ve bu bilgilerin işe yarar kullanılabilir anlamlı olmasıdır. Eğitim aynı zamanda bunu hedeflemelidir. Hayatla bağlantılı olmalıdır."*

(E5) *"Eğitim ömür boyu devam eden bir öğrenme sürecidir."*

(E6) *"Bireyi hayata hazırlama serüveni eğitimidir bence."*

(E8) *"Doğumdan ölüme kadar olan süreç diyebilirim. Eğitim insanı değerleri taşıyan ve yaşayan bir birey olarak yetiştirmeyi hedeflemesi beklentim."*

(E9) "Eğitim aile ile başlayıp okul, öğretmen, arkadaşlar gibi ortamlarda da ölene kadar devam eder. Eğitim sadece okul dersleri ile olmamalı ve sınırlanmamalıdır. Yetenek ve ilgiye göre yönlendirme ile çok daha aktif ve doğru yönde bir eğitim oluşturulabilir."

(E10) "Eğitim bir bireyin ihtiyaç duyduğu hayati bilgileri öğrenmesidir. Bu yüzden eğitimden beklentim de insana yaşamsal gerçekler sunabilmesidir. İnsanı gerçek hayata hazırlamayı hedeflemelidir eğitim."

(E12) "Eğitim insanı yetiştirmek amaçlı onu topluma hazırlayan ve meslek sahibi olmasına yarayan bir süreçtir. Eğitim insanların istekleri yönünde şekillenmelidir. Toplumda iyi bir yere gelmesini sağlamalıdır."

(E13) "Eğitim bitmeyen derya gibi. Çocuklara ilk önce mutlu olmayı öğretmek gerekir çünkü hayat çocukluğunun etkisiyle devam eder Çocukluğunda mutlu olmayı bilmeyen çocuk her zaman mutsuz olabilir Her zaman çocukluğunun eksikliğini bulmaya çalışır. Bence eğitim çocuklara mutlu olacağı işler yapmayı hedeflemelidir. Mutlu bir çocuk, mutlu bir iş ve gelecekte daha da mutlu insanlar düşüncesi güzel."

(E14) "Eğitim sadece okuldaki bilimsel derslerle ilgili bilgi almak olmamalı yaşamın da kendine Güvenli Hakkını savunan ve geniş bir pencereden bakmayı öğretmeli."

3. Öğretmen Kavramına İlişkin Görüşler

3.1. Öğretmen Kavramına İlişkin Yönetici Görüşleri

Araştırmaya katılan yönetici görüşü incelendiğinde öğretmen kavramı ile ilgili yönetici görüşü 3 kategoride değerlendirilmiştir. Bu kategoriler; (1) rehber, (2) olumlu özelliklere sahip olan ve (3) gelişen ve öğrenen şeklindedir.

Yönetici öğretmen kavramı ile ilgili görüşünü aşağıdaki biçimde ifade etmiştir:

(Y) "Öğretmen çocuğun ilerlediği bu yolda onun yol göstericisidir. Salt bir otorite figürü olmamalıdır öğretmen. İyi bir model olarak çocuğun ruhunu okşamalıdır. Öğretmenin duruşu ve özgür olması da önemli. Çok önemli bir çocuk için. Çocuğun en çok model aldığı şey öğretmeni. Çocuklarla birlikte sürekli gelişen ve kendi içinde de benliğini sürekli geliştiren bir yapıya sahip olmalıdır."

3.2. Öğretmen Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmen kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin görüşleri 6 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5

Öğretmen Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Rehber	Yol gösterici (Ö2)	1
Olumlu Özelliklere Sahip Olan	Dinleyici (Ö1) Destekçi (Ö2) Pozitif olan (Ö1) Rol model (Ö3) Dürüst (Ö3) Ahlak sahibi (Ö3) İyi bir örnek olan (Ö3)	3
Gelişen ve Öğrenen	Öğrenen (Ö1)	1
Çocuğu Merkeze Alan	Çocuğa önem veren (Ö1) Zorla öğreten değil (Ö2) Bilgiyi empoze etmeyen (Ö3)	3
Yaptığı İşten Memnun Olan	İşini severek yapma (Ö1)	1
Farklı Roller Olan	Anne (Ö2) Arkadaş (Ö2)	

Öğretmenler, öğretmen kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(Ö1) *"Ben çocukları dinleyen konumundayım. Onları dinleyip anlamaya çalışan bir rolüm var bence. Onlara ahlaki yönden örnek olabilmek de önemli. Bir diğer önemli nokta da öğretmenin mutluluğu bence. Biz burada mutluyuz. Burada biz ayrıca öğrenen de konumundayız. Biz çocuklardan öğreniyoruz. Yetişkin olmak demek her şeyi bilmek anlamına gelmiyor. Hayatta sürekli bir öğrenme süreci var ve bizler burada çocuklardan çok şey öğreniyoruz."*

(Ö2) *"Öğretmen yol göstericidir bence. Burada birçok rolümüz oluyor. Bazen anne olarak görüyorsunuz kendinizi, bazen bir arkadaş, ama eğitimci olmuyorsunuz burada. Bir şeyleri çocuğa zorla öğreten konumunda değilsiniz. Anne, arkadaş, destekçi oluyorsunuz."*

(Ö3) *"Öğretmen rol modelidir. Waldorf anaokulunda öğretmenin en önemli rolü iyi bir model olmaktır. 7 yaşa kadar olan dönemde çocukların bir organizma olarak gelişmesi çok önemlidir. Çocuklar bu dönemde taklit ile bütünsel bir şekilde öğrenme gerçekleştirirler. Söylediklerinden çok yaptıkları önemlidir. Etraflarında onlara iyi örnek olabilecek yetişkinlere ihtiyaç duyarlar. Eğer çevrelerinde iyi örnekler alabilecekleri yetişkinler varsa çocuklar doğru ve iyi öğrenmeler gerçekleştirirler. Bunun yanında zihinsel gelişimleri de önemlidir. Fakat Waldorf eğitimi bunu direkt olarak yapmaktan yana değildir. Onlara bir şeyleri empoze etmeyiz. Bu yüzden biz belli ritimler içinde tekrara önem veririz. Bu sayede çocuklar bir şeyleri öğrenir ve hatırlarlar. Ayrıca öğretmenlerin dürüst olmaları, ahlaki bütünlükleri yine çocukların gelişimleri açısından önemlidir."*

3.3. Öğretmen Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlerin öğretmen kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin görüşleri 6 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Öğretmen Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Rehber	Yol gösterici (E7, E9)	4
	Çocuklara rehberlik eden (E2, E8)	
Olumlu Özelliklere Sahip Olan	İşbirlikçi (E4, E5)	10
	İmkan sağlayan (E6)	
	Güven vermesi gereken (E13, E14)	
Gelişen ve Öğrenen	Çocukla birlikte gelişip büyüyen (E2, E6)	2
Çocuğu Merkeze Alan	Çocuğa özgürlük tanıyan (E1)	
Eğitim Sistemi Aracı	Bilgi ve çocuk arasındaki araç (E1, E11, E12)	5
	Öğrenme sürecindeki yardımcı (E4, E10)	
Öğretici- Eğitici	Bilgiyi aktaran (E3, E5)	3
	Örnek olan (E7)	

Ebeveynler, öğretmen kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(E1) "Öğretmen çocuğa özgürlük tanıyan onun bireyselliğine saygı duyarak çocuğun istekleri doğrultusunda onu yetiştiren bireydir. Aslında öğretmen sadece aracıdır. Yani illa eğiten, öğreten konumunda değildir. Öğretmen sadece bilgi ve çocuk arasındaki aracıdır. Bu noktada çocuğu sevmesi önemlidir. Benim bir öğretmenden beklentilerim çocuğun birey oluşuna saygı duyması, önyargıdan uzak olması ve çocuğun gözündeki değerini kötüye kullanmamasıdır."

(E2) "Öğretmen bu eğitim sisteminde çocuklara rehberlik eden kişidir. Eğitimi sistematik anlamda sağlayan kişi diyebiliriz. Bir öğretmenin rolü ipleri eline almaktansa çocukla birlikte gelişip büyüyerek ona destek olması olabilir. Beklentim de bu yönde olur."

(E3) "Öğretmen eğitim sistemi içinde yer alan bir parçadır. Öğretmen bilgiyi aktaran konumunda bulunan kişidir. Öğretmenin rolü bilgiyi en iyi şekilde aktarabilmesidir. Öğretmenden beklentim de yine bu aktarımı en iyi şekilde gerçekleştirebilmesidir."

(E6) "Öğrenmeye ve yeniliklere açık, çocuklarla birlikte araştırıp öğrenen biridir öğretmen. Çocukların merak duygusunu geliştirecek alan yaratarak onların yeni şeyler keşfetmelerine ve öğrenmelerine imkan sağlamalı, çocukları sosyal hayata hazırlamalı (arkadaşlık ilişkileri, paylaşma, empati) çevreye duyarlı birey olmalarını sağlamalı."

(E7) "Öğretmen yol göstericidir. Aslında öğretmen sınıfında konuşması, davranışlarıyla örnek olabilen, öğretmeye ve öğrenmeye hevesi olan, çocuğun gerektiği zaman yakını (anne babası), en iyi arkadaşı, doktoru olabilmeli."

(E8) "Rehberdir öğretmen. Bence eğitimde yol arkadaşı olmalı çocuğa."

(E9) "Öğretmen bilinmeyen öğretici ve yol göstericidir. Dayatma veya ezber yolu açmamalıdır. Amacı çocuğu doğru yönlendirmeye teşvik etmektir. Ayrıca ailelere de yol göstererek eğitimin pekişmesini sağlayabilir."

(E12) "Öğretmen eğitim yoluyla kazandırılmak istenilenleri insanlara ulaştıran kişidir. Bilgiyle alıcı arasındaki aracı rolü vardır. Öğretmenden beklentim işini sevmesi ve işinde iyi olması."

(E13) "Öğretmen; öğretici mi gerçekten? Çocukluk anaokulundan başlar. Anaokulu öğretmenin seninle ilgiliyse 1-0 önde başlarsın. Kendine güvenir çocuk çünkü öğretmeni ona güvenmiştir. Öğretmen çocukların

güvenebileceği biri olmalı. Korkmamalı öğretmenden bilmiyorsa anlamıyorsa ya da yapamıyorsa söyleyebilmeli.”

(E14) “Bence öğretmen çocuğa güven vermeli. Onu cesaretlendirmeli ve herkese eşit davranmalı.”

4. Okul Kavramına İlişkin Görüşler

4.1. Okul Kavramına İlişkin Yönetici Görüşleri

Araştırmaya katılan yönetici görüşü incelendiğinde okul kavramı ile ilgili yönetici görüşü 2 kategoride değerlendirilmiştir. Bu kategoriler; (1) eğitim yeri, (2) kişisel gelişimin gerçekleştiği yer şeklindedir.

Yönetici, okul kavramı ile ilgili görüşünü aşağıdaki biçimde ifade etmiştir:

(Y) “Okul en yalın haliyle eğitim ortamı olarak ifade edilebilir. Bu ortam çocuğun hayal gücünü destekleyecek nitelikte, onların öz farkındalıklarını öz saygılarını geliştirecek ve bunun yanında içsel bir düzen sağlayacak nitelikte olmalıdır.”

4.2. Okul Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin görüşleri 5 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Okul Kavramına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Eğitim Yeri	Öğrenme ortamı (Ö2)	1
Sınırları Olmayan Yer	Yeri ve zamanı olmayan yer (Ö1) Her yer (Ö2)	2
Doğayla İç içe Olması Gereken Yer	Doğal olması gereken yer (Ö1, Ö2)	2
Çocuğu Merkeze Alan Yer	Çocuğun özüne uygun olması gereken yer (Ö1) Rahat ve huzurlu olması gereken yer (Ö1, Ö2, Ö3) Yuva (Ö3)	3

Öğretmenler, okul kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(Ö1) “Okul yeri ve zamanı olmayan bilgi evidir. Bir okul doğal olmalı. Çocuğun özüne uygun olmalı ve çocuğun evinde hissetmesini sağlayan özelliklere sahip olmalı. Çünkü öğrenme en iyi rahat ve huzurlu bir ortamda gerçekleşebilir. Bu yüzden okullar çocukların ya da içinde yer alan tüm bireylerin kendilerini huzurlu hissettikleri bir yer olmalı.”

(Ö2) “Bence her yer okuldur. Öğrenme ortamı diyebilirim. Bence bir okul çocukların tüm duyularını geliştirebilecek imkanlara sahip, doğal, huzurlu olmalı. Özellikle de anaokulları için bu geçerli. Bu sayede çocuk daha dingin bir yapıya sahip olur. Okul ve çocuk bir bütün oluşturabilmelidir. Bir çocuk okula gelirken kendini oryada ait hissedebilmelidir.”

(Ö3) “Okul yuvadır. Çocukların ve bizim evimizdir okul. Çünkü çocuk evinden çıkıp başka bir eve geldiğini hissederek burada. O yüzden ev ortamlarına benzer bir ortamın olması önemlidir.”

4.3. Okul Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul kavramı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, ebeveynlerin görüşleri 4 farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bu kategoriler; (1) eğitim yeri, (2) sınırları olmayan yer, (3) doğayla iç içe olması gereken yer, (4) hayatı öğreten yer şeklindedir. Bulgular Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Okul Kavramına İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Kategori	Kodlar	N		
Eğitim Yeri	Eğitimin verildiği yer (E1)	11		
	Eğitimin gerçekleştirildiği yapı (E3)			
	Eğitimin verildiği kurum (E4)			
	Bilginin öğretildiği yer (E5)			
	Öğrenme merkezi (E6)			
	Eğitim öğretimin yürütüldüğü yer (E9)			
	Eğitim öğretimin gerçekleştirildiği kurum (E10)			
	Bilgi yuvası (E11)			
	Eğitim ve bilginin aktarıldığı mekan (E11)			
	Eğitimin verilmesi için kullanılan araç (E12)			
	Bilgi mekanı (E12)			
	Bütünlük ve donanıma sahip olması gereken yer (E14)			
	Sınırları Olmayan Yer		Dört duvarla sınırlı olmayan yer (E1, E4) Her yer (E2, E7, E13)	5
	Doğayla İç içe Olması Gereken Yer		Doğal olması gereken yer (E1) Doğayla iç içe olması gereken yer (E8)	2
Hayatı Öğreten Yer	Arkadaş edinme alanı (E6) Hayata hazırlayan yer (E8)	2		

Ebeveynler, okul kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(E1) *"Okul doğal olmalı. Doğayla iç içe olmalı. Eğitimin sistemli bir şekilde verilmesini sağlayan yapılara okul diyoruz ama bu illa sadece dört duvardan ibaret olacak ve sınırlandırılmış olacak demek değil aslında. Doğal bir okul ortamı yaratmak çocuklara daha uygun diye düşünüyorum. Bu yüzden fiziki donanımı illa göz boyayıcı olmalı diye bir şey yok. Sağlıklı malzemeler olsun, çocukların fiziki yapısına uygun olsun yeterli."*

(E2) *"Okul da aynı eğitim gibi her yerdir. Ev de, bahçe de, resmi olarak bir kurum da okuldur. Ama illa sistematik bir okuldan bahsedecek olursak doğal, rahat, samimi bir ortama sahip, sağlıklı materyallerden oluşan, temiz bir mekan olması beklentilerim diyebilirim."*

(E5) *"Okul bilginin öğretildiği yerdir. İyi bir okul içindeki tüm parçalarıyla bir bütün oluşturmaldır. Yani sadece fiziksel bir düzen yeterli değil bence. Öğretmeniyle, çalışanıyla, öğrencisiyle bir bütün halinde bir okul olmalıdır. Fiziki açıdan ise ferah, geniş, bahçesi iyi olan, temiz bir okul olmalı."*

(E7) *"Okulda eğitimle bağlantılı olarak her yerdir. Bir ev ortamı da okul olabilir insan için bir bahçe de okul olabilir. Eğer okul tanımında öğrenim görülen yer ifadesi kullanılabiliyorsa o zaman öğrenilen yer her yerdir. İlla bildiğimiz okullar üzerinden yorum yapıyorsak bir okuldan beklentilerim çocukları her alanda geliştirebilecek yönlere sahip olması, onların yaratıcılıklarını öldürmeyecek bir yer olması diyebilirim."*

(E8) *"Okul hayata hazırlamalı doğal yaşamdan uzak olmamalı."*

(E9) "Okul eğitim ve öğretimin bir arada yürütüldüğü, aile ile ortak çalışan bir kurumdur. Bir okul elindeki imkanları en iyi değerlendirerek çocukların gelecek mücadelelerini ve hayatlarını yönlendirmelidir."

(E11) "Okul bilgi yuvasıdır. Eğitim ve bilginin aktarıldığı mekanlardır. İyi bir okul şeffaf olmalıdır. Fiziki açıdan yeterli donanımına sahip olmalıdır geniş olmalıdır çocuk sayısına uygun olmalıdır."

(E12) "Okul yine eğitimin verilmesi için kullanılan bir araçtır. En temelde bilgi mekanı olarak nitelendirilebilir. Okullar çocukların kendilerini geliştirebilecekleri donanımına ve öğretmene sahip olmalı."

(E14) "Okulun nasıl olduğu bence önemli değil önemli olan oradaki yönetici ve öğretmenlerin tam donanımlı olması"

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuk kavramı tarihsel süreç içinde birçok tanıma sahip olmuş bir kavramdır. Bunun başlıca nedeninin çocuğa ve çocukluğa karşı gelişen farklı bakış açıları olduğu söylenebilir.

Yapılan bu çalışmada yönetici ve öğretmenlerin "çocuk" kavramına ilişkin görüşleri incelendiğinde; kurum yöneticisinin çocuğu, "kendini yapılandıran birey" olarak tanımladığı görülmektedir. Yöneticinin görüşü ile paralel görüş sergileyen 1 öğretmen de çocuğu "kendini yapılandıran birey" olarak görmektedir. Öğretmenlerin çocuğun kendini yapılandıran birey olarak görmelerinin yanı sıra, "çocuğu doğuştan özellikler taşıyan ve zamanla gelişip büyüyen bireyler" olarak gördükleri tanımlamalar da mevcuttur. Bu kategorilerin Koçer, Ünal ve Meral'in (2015) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının çocuk kavramına ilişkin metafor analizi sonucunda oluşan kategorilerle benzerlik gösterdiği söylenebilir. Ancak, Koçer ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında öğretmen adaylarının çocuk kavramı hakkında en çok "şekil verilecek, eğitilecek, yetersiz ve pasif varlık" kategorisinde metafor ürettikleri bulunmuştur.

Ebeveynlerin de bir kısmının "çocuğu zamanla büyüüp gelişen bir varlık" olarak tanımladıkları; ayrıca "şekillendirilip geliştirilen", "öğrenmeye açık ve merak eden", "geleceği şekillendiren ve başkasına ihtiyaç duyan" kategorilerinde de tanımlamalar yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular incelendiğinde, yönetici, öğretmen ve ebeveynlerin çocuğu bir birey olarak kabul ettikleri söylenebilir.

Benzer olarak Kıldan, Ahi ve Uluman'ın (2012) yapmış oldukları araştırmada öğretmen adaylarının çoğunlukla davranışçı felsefeyi yansıtan kategorilerde metafor ürettikleri görülmüştür. Kuyucu, Şahin ve Kapıcıoğlu'nun (2013) çalışmalarında da benzer şekilde okul öncesi öğretmenlerinin çoğunun çocuk kavramına ilişkin "şekillendirilebilen bir hammadde olarak çocuk" ve "pasif bir alıcı olarak çocuk" kategorilerinde metafor ürettikleri görülmüştür. Bir diğer çalışmada ise Aydın ve Pehlivan' (2010) Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforları incelemiş ve öğretmen adaylarının bir kısmının öğretmeni üretici ve biçimlendirici; öğrenciyi de üretilen ve biçimlendirilen olarak gördüğü sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca ebeveynlerle yapılan görüşmeler sonucunda çocuğun "başkasına ihtiyaç duyan" ve "şekillendirilip, geliştirilen" kategorilerinde bulunan tanımlamaları da yer almaktadır. Bu bulguların aksine yapılan bu çalışmada öğretmenlerin çocuğu daha çok bir birey olarak gördükleri söylenebilir. Bunun nedeni Waldorf yaklaşımında öğretmenin rolünün çocuğa varoluşunun maddi ve manevi gerçeklerine ve dünyevi varlığına, bunlardan en büyük faydayı sağlayacak şekilde uyum sağlaması için yardımcı olmak ve onlara en iyi şekilde model olmak olabilir. Waldorf yaklaşımında öğretmen bir yol gösterici olarak görülmektedir (Ogletree, 1996). Buna dayalı olarak Waldorf anaokulundaki yönetici ve öğretmenlerin Waldorf yaklaşımının çocuğa bakış açısını benimsedikleri ve çocuğu şekillendirilecek bir varlık olarak değil, bir birey olarak kabul ettikleri söylenebilir.

Ebeveynlerin çocuk kavramına ilişkin görüşleri incelendiğinde, 4 ebeveynin "çocuğu özgün özelliklere sahip olan birey" olarak ifade ettiği, bunun kurum yöneticisinin ve bir öğretmenin çocuk kavramına ilişkin görüşü ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerin bir kısmının (2) ise, "çocuğu zamanla büyüüp gelişen bir varlık" olarak tanımladıkları; ayrıca "şekillendirilip geliştirilen", "öğrenmeye açık ve merak eden", "geleceği şekillendiren" ve "başkasına ihtiyaç duyan" kategorilerinde de tanımlamalar yaptıkları görülmektedir. Bu bulgulara göre, ebeveynlerin çocuğu bir birey olarak kabul ettikleri söylenebilir

Yapılan bu çalışmada yönetici, öğretmenler ve ebeveynlerin "eğitim" kavramı ile ilgili görüşlerinin "hayat boyu devam eden süreç", "hayata hazırlayan", "hayatın içinde olan süreç", "gelişim sağlayan süreç", "bilginin öğrenilmesi/ öğretilmesi" ve "topluma hazırlayan süreç" kategorilerinde yer aldığı görülmektedir. Yapılan tanımlamaların yanı sıra bu çalışmada yönetici ve öğretmenlerin eğitim kavramını "bireyin gelişiminde hayatın içinde yer alan ayrılmaz bir parça" olarak ifade ettikleri; ebeveynlerin ise, eğitimi hem bireyin gelişimi hem de toplumun gelişimi açısından tanımladıkları görülmektedir. Altun ve Apaydın (2013) da yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının "eğitim kavramı" hakkındaki düşüncelerini metaforlar aracılığıyla nasıl kavramsallaştırdıklarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmanın bulgularına göre; kız öğretmen adayı öğrencilerin somut metaforlardan su, fidan, bebek, çocuk ve yemek yeme olmak üzere beş kavramsal temayı kullandıkları; erkek öğretmen adayı öğrencilerin ise meyve ağacı kavramını kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin eğitime yönelik soyut metafor kavramlar bulmada sınırlı kaldıkları tespit edilmiştir. Kız öğretmen adayı öğrencilerin eğitime ilişkin kullandıkları metaforları seçme nedenleri eğitimin bireyi şekillendirmesi/ biçimlendirmesi, kaliteli yaşam sunması, sürekli gelişim sağlaması, bireysel gelişimi desteklemesi, değişim yaratması, bir ürün ortaya çıkarması ve temel gereksinim olması olarak sıralandığı, erkek öğretmen adayı öğrencilerin eğitime ilişkin kullandıkları metaforları seçme nedenlerinin ise eğitimin değişim yaratması, bir ürün olması ve varlığını sürdürmeyi sağlaması olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda araştırma bulgularının yapılan bu çalışma ile paralellik gösteren kısımları olduğu söylenebilir.

Waldorf yaklaşımında da eğitimin temel ilkesi çocukların kendi ahlaki yargıları ve dünyadaki yerlerini anlamaya yönelik bir anlayış biçimi geliştirmelerini sağlamaktır. Ayrıca, bu yaklaşım çocuğun yaşam hakkında bilgi sahibi olmasını, sağlıklı ve yapıcı bir yolla yaşamda aktif rol almasına yardımcı olabilmeyi amaçlamaktadır. Çocuğun zihinsel, ruhsal, duygusal ve bedensel gelişimini esas alan yaratıcı, bütünsel bir yaklaşıma dayanmaktadır (Williams ve Johnson, 2005). Bu bakış açısının çalışmada yer alan sonuçlarla paralellik gösterdiği, Waldorf yaklaşımının eğitimsel bakış açısının/ ilkelerinin yönetici, öğretmen ve ebeveynlerin eğitim kavramına ilişkin görüşlerine yansıdığı söylenebilir.

Eğitimle ilişkili önemli bir kavram da öğretmen kavramıdır. Yapılan bu çalışmada yöneticinin öğretmeni "çocuk merkezli", "öğretici-eğitici" ve "gelişen" kategorilerinde tanımladığı görülmektedir. Bunun yanı sıra öğretmenler de öğretmen kavramını "olumlu özelliklere sahip olan", "çocuk merkezli" ve "gelişen" kategorilerinde değerlendirmişlerdir. Ebeveynlerin de öğretmeni "çocuk merkezli", "eğitim sistemi aracı", "öğretici-eğitici" ve "gelişen" olarak tanımladıkları görülmüştür. Yönetici, öğretmenler ve ebeveynlerin görüşleri incelendiğinde öğretmenleri daha çok çocuk merkezli bir anlayışa sahip olması gereken kişi olarak gördükleri, ardından eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürüten kişi olarak gördükleri söylenebilir. Bu noktada göze çarpan kategorilerden biri "çocuk merkezli" kategorisidir. Bu kategori içerisinde yer alan görüşler incelendiğinde, katılımcıların öğretmeni bir yol gösterici olarak algıladıkları ve çocuğu denetimi altına alan kişi olma özelliğini taşımasını gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Bu sonuca paralel bulgular içeren bir diğer çalışmada Saban, Koçbeker ve Saban (2006) 1,222 öğretmen adayından "öğretmen" kavramına ilişkin metafor üretmelerini istemiştir. Sınıf öğretmeni adayları öğretmenlerin "bireysel gelişimi destekleyici" ve "karakter gelişimcisi" rollerini, İngilizce öğretmeni adayları öğretmenlerin "yol gösterici ve yönlendirici" rolünü, Bilgisayar öğretmeni adaylarının ise öğretmenlerin "bilgi sağlayıcı" ve "iş birliği ve demokratik lider" rollerini birbirlerine kıyasla daha çok oranda benimsedikleri görülmüştür. Erkek öğretmen adaylarının öğretmenlerin "şekillendirici ve biçimlendirici", "yol gösterici ve yönlendirici" ve "iş birliği ve demokratik lider" rollerini, kız öğretmen adaylarının da öğretmenlerin "bilgi sağlayıcı", "bireysel gelişimi destekleyici" ve "karakter gelişimcisi" rollerini birbirlerine kıyasla daha çok oranda benimsedikleri belirlenmiştir. Ayrıca Aydın ve Pehlivan (2010) Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforları belirlemeye yönelik çalışmalarında öğretmen adaylarının çoğunlukla öğretmeni bilgi kaynağı, öğrenciyi de bilgi alıcı olarak gördükleri şeklindedir. Bir diğer sonuç ise öğretmen adaylarının bir kısmının öğretmeni üretici ve biçimlendirici olarak görmesidir. Aydın ve Pehlivan'ın (2010) yaptıkları çalışma sonucunda, mevcut araştırma sonucundan farklı olarak daha çok geleneksel bir eğitim anlayışının hakim olduğu söylenebilir. Waldorf yaklaşımında öğretmenler, anasınıflarında doğrudan yönerge vermeyi bir öğretim metodu olarak kullanmazlar. Öğretmenler bu yöntemi, çocuğun katılımını sağlamada olumsuz bir etki yaratan bir yöntem olarak değerlendirmektedirler. Waldorf öğretmenleri, çocukları kendi keşifleri için cesaretlendirirler. Waldorf öğretmenleri çocuğa keşfetme isteğini ve dünyayı oyun yolu ile nasıl keşfedeceklerini öğretirler (Williams ve Johnson, 2005). Bu doğrultuda mevcut çalışma bulgularının Waldorf yaklaşımı ile paralellik gösteren bulgulara sahip olduğu söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre yönetici, öğretmenler ve ebeveynlerin okul kavramına ilişkin görüşlerinin benzer kategorilerde toplandığı görülmektedir. Yönetici okulu; "bir eğitim yeri", "çocukların hayal gücünü destekleyen", "öz farkındalık- öz saygılarını geliştirecek", "içsel düzen sağlayacak" ve "kişisel gelişimin gerçekleştiği yer" olarak nitelendirmektedir. Öğretmenlerin ise okulu "çocuk merkezli olan", "sınırları olmayan", "doğayla iç içe olması gereken yer" ve yöneticiyle benzer kategori olarak da "eğitim yeri" kategorilerinde tanımladıkları belirlenmiştir.

Ebeveynlerin çoğunluğunun okulu "bir eğitim yeri" olarak tanımladıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra ebeveynler için okul; öğretmenlerle benzer kategori olarak da "sınırları olmayan", "doğayla iç içe olması gereken yer" olarak, ayrıca "hayatı öğreten" yer olarak nitelendirilmektedir. Mevcut araştırmanın bulgularına paralellik gösteren bazı görüşleri Cerit'in (2006) yılında öğretmenlerin ve öğrencilerin okul kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla incelediği çalışmada görmek mümkündür. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, okulun "bilgi ve aydınlanma yeri", "büyüme ve olgunlaşma yeri", "değişme ve ilerleme yeri", "aile" ve "takım" olduğunu vurgulayan metaforlar bütün katılımcılar tarafından kabul görürken okulun "karmaşa ortamı", "hapishane", "fabrika", "iş yeri" ve "alış veriş merkezi" olduğunu vurgulayan metaforlar katılımcılar tarafından tercih edilmemiştir. Benzer bir diğer çalışmada ise Saban (2008), ilköğretim birinci kademe öğrenci, öğretmen ve öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma hedeflemiştir. Araştırma sonucunda mevcut araştırma bulguları ile benzer olarak "bilgi ve aydınlanma yeri olarak okul", "büyüme ve olgunlaşma yeri olarak okul" gibi kategoriler oluştuğu görülmektedir. Nalçacı ve Bektaş (2012) da yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Katılımcılar toplam 83 metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak on bir farklı kategori altında toplanmıştır. Katılımcılar tarafından üretilen ve ilk beş sırada yer alan metaforları; aile, hayat, hapishane, fabrika ve toplum olduğu saptanmıştır. Bu araştırmalarda okul kavramı ile ilişkili olarak "karmaşa ortamı", "hapishane", "fabrika", "iş yeri" ve "alış veriş merkezi" gibi olumsuz nitelik taşıyan görüşlerin mevcut çalışmada yer alan katılımcılar tarafından ifade edilmediği dikkat çekicidir.

Mevcut çalışmada katılımcıların okul kavramına ilişkin görüşlerinde göze çarpan bulgulardan bir tanesi okulun öğretmenler ve ebeveynler tarafından doğayla iç içe olması gereken ve sınırları olmayan yer olarak nitelendirilmiş olmasıdır. Waldorf yaklaşımında da okulların yapı olarak doğa ile iç içe olunabilecek, doğanın sunduğu imkanlardan faydalanılabilecek yerlerde kurulması esas alınmaktadır. Sınıf ortamının düzenlenirken estetik ve doğal bir ortam yaratılmasına çok dikkat edilir. Doğadaki ve sınıftaki güzelliğin çocukta doğa sevgisinin oluşmasını, doğal uyumun algılanmasını sağlayacağı; doğanın bir parçası olduğu için mutluluk yaratacağı düşünülmektedir. Sınıf doğal ortama en yakın şekilde düzenlenerek çocuğun doğanın döngüsünü ve ritmini algılamasına ve yaşamasına da çalışılır. Waldorf eğitiminde kişi doğanın bir varlığı olarak görüldüğünden, kişinin bütünlüğünü sağlamanın ancak doğa ile bütünleşmesi ile olabileceği düşünülmektedir. Yine doğal döngünün, mevsimlerin, yaşam ritminin insanın kendi ritmini etkilediği, insanın bu ritim içinde varolduğu düşünülmektedir. Bütün bu nedenlerden dolayı sınıf ortamı doğal materyallerle doludur (Easton, 1997). Öğretmenler ve ebeveynlerin okulu, doğayla iç içe olması gereken yer olarak tanımlamaları Waldorf yaklaşımının felsefesinin yansıması olarak düşünülebilir.

Bu çalışma bulgularında, alanyazında yapılan çalışmalarda yer alan görüşlerle paralellik gösteren görüşlerin yanı sıra Waldorf yaklaşımının etkisinin de bazı noktalarda katılımcıların görüşlerinde ön plana çıktığı görülmektedir. Bu sonuçların doğrulanması için benzer araştırmalar ile Waldorf yaklaşımı uygulayan ve uygulamayan okullarda eş zamanlı çalışmalar yürütülerek karşılaştırmalar yapılabilir. Ayrıca eğitime ilişkin farklı bakış açılarının ortaya konulması bağlamında eğitim ile ilgili daha detaylı kavramlar konu edinilerek çalışmalar planlanabilir.

KAYNAKÇA/ REFERENCES

- Almon, J. (1992). *Educating for creative thinking: The Waldorf approach*. Revision, 15(2), 71-78.
- Altun, S. A., & Apaydın, Ç. (2013). Kız ve Erkek Öğretmen Adaylarının “Eğitim” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(3), 329-354.
- Aydın, İ. S. ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818-842.
- Barnes, H. (1991). Learning that grows with the learner: An introduction to Waldorf education. *Educational Leadership*, 49(2), 52-54.
- Carlgren, F. (1993). *Education towards freedom: Rudolf Steiner education*. East Grinstead England: Lanth on Press.
- Cresswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design* (2. baskı). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2008). *Strategies of qualitative inquiry* (Ed. 2). Sage.
- Easton, S. C. (1989). *Man and world in the light of anthroposophy*. New York: Anthroposophic Press.
- Edwards, C.P. (2002). Three approaches from europe: Waldorf, Montessori, and Reggio Emilia. *Early Childhood Research and Practice*. 4(1).
- Ergün, M. (1994). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde “Program Geliştirme”*, Ankara: H.Ü. Yayını.
- Grunelius, E.M. (1991). *Early childhood education and the Waldorf school plan*. New York: Rudolf Steiner College Publications.
- Gürkan, T., ve Ültanır, G. (t.y.). Rudolf Steiner’in eğitim felsefesi ve Waldorf okullarına genel bir bakış. *Ankara Üniversitesi Dergisi*.
- Harwood, A.C. (1979). *The way of the child*. London: Rudolf Steiner Press.
- Kıldan, A.O. , Ahi, B. & Uluman, M. (2012). Öğretmen adaylarının mecazlar yoluyla çocuk kavramına bakış açıları (Boylamsal bir çalışma). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 149-165.
- Korkmaz, M. (2006). Okul yöneticilerinin kişilik özellikleri ile liderlik stilleri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 46(46), 199-226.
- Kuyucu, Y., Şahin, M., ve Kapıcıoğlu, O., (2013). Okul öncesi öğrencilerinin çocuk kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 43-53.
- McDermott, R. A. (1984). *The essential Steiner*. San Fransico: Harper Collins Publishers.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco, Jossey-Bass.
- Nalçacı, A., & Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1).
- Oberman, I. (1997). *The Mystery of Waldorf: A Turn-of-the-Century German Experiment on Today's American Soil*.
- Özçelik, D. A. (1981). *Okullarda ölçme ve değerlendirme*. ÜSYM-Eğitim Yayınları.
- Özdemir, S., & Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 295-322.
- Ogletree, E. J. (1996). *The Comparative Status of the Creative Thinking Ability of Waldorf Education Students: A Survey*.

- Querido, R. M. (1987). *Creativity in education: The Waldorf approach*. San Francisco: H.S. Dakin Company.
- Petryszak, N. G. (1981). Tabula rasa its origins and implications. *Journal of the History of the Behavioral Sciences*, 17(1), 15-27.
- Richards, M.C. (1980). *Toward wholeness: Rudolf Steiner education in America*. Middletown Connecticut: Wesleyan University Press.
- Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Spring, J. (1997). *Özgür eğitim*, (Çev: Aysen Ekmekçi). (2. baskı). Ankara: Ayrıntı Yayınları.
- Stehlik, T. (2008). *Thinking, feeling, and willing: how Waldorf schools provide a creative pedagogy that nurtures and develops imagination* (pp. 231-243). Springer Netherlands.
- Steiner, R. (1965). *The education of the child in the light of Anthroposophy*. London: Rudolf Steiner Press.
- Steiner, R. (1992). *The spiritual guidance of the individual and humanity*. United States: Anthroposophic Press.
- Steiner, R. (1994). *Theosophy*. New York: Anthroposophic Press.
- Whedon, S. W. (2007). *Hands, hearts, and heads: Childhood and esotericism in American Waldorf education*. University of California, Santa Barbara.
- Williams, C. & Johnson, J. E. (2005). *The Waldorf approach to early childhood education*. Chapter 15 (Fourth Edition). Prentice Hall, America.
- Wessling, A. B. (2005). *Running head: Life history of a Waldorf school. A case study of the life history of a Waldorf school through the lens of parental participation*. Unpublished Doctoral Thesis. University of Missouri. Columbia.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco, Jossey-Bass.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İletişim/Correspondence

Öğr. Gör. Ceren Koca
cerenkoca@akdeniz.edu.tr

Prof. Dr. Fatma Ünal
funal@akdeniz.edu.tr